

Slovenska Gospodinja

Izhaja vsako 1. soboto v mesecu kot priloga „Naš. Listu“ in velja posebej prejemana na leto 3 K.

Leto III.

V Ljubljani, 7. grudnia 1907.

Št. 12.

Uredništvo „Slovenske Gospodinje“ je v Ljubljani, Mestni trg št. 17.

Prosvečljeno ženstvo onstran morja.

Statistični urad v Ameriki je obelodanil nedavno natančne podatke, kako je tam razvito delo žene. Kakor je razvideti iz te statistike, si v Ameriki vsaka peta žena služi sama svoj kruh ali doprinaša vsaj svoj prispevek k vzdrževanju obitelji. Zlasti je ženi iz najboljših krogov odprta pot do najraznovrstnejših poklicev. Tam ne vladajo predsodki napram delovanju in službovanju žene v javnosti. Nasprotno! Ona, ki služi, uživa večji ugled in večje spoštovanje. — Največ žensk je v Ameriki služkinj, namreč nad en milijon. Vendar pa Američanka ne služi rada kot dekla, ker ne mara biti odvisna. Zato so služkinje le bolj tujke. Šivilj je izredno mnogo, preko 400.000. Še mnogo več pa je učiteljic; to pa ne samo v ženskih, nego tudi v moških šolah. Tudi Amerikanci so se bali svoj čas, da bi ženske privzgojile otrokom, zlasti dečkom, premalo samostojnosti in energije. Toda izkušnja je pokazala nasprotno. Tudi so se učiteljice v javnosti potegnile s toliko energijo za enako plačo z učitelji, da je bila vsa javnost zadovoljna in so pisali časniki: Taka energija more odgojiti le energične, samozavestne ljudi. In tako je tudi v resnici. Američanka je že davno glavni prosvetitelj in vzgojitelj mladine, — a ni ga svobodoumnejšega naroda in države kot je Amerika. V industriji je Američanka takisto zaposljena kakor Američan. Pa tudi v manj navadnih poklicih deluje američanska žena. Tako ima Amerika ženske konduktarje, dimnikarje, krovce, kotlarje, kovače, fijakarje, policaje itd. Nadalje si voli v Ameriki izredno mnogo žensk iz uglednih hiš razne poklice. Tako ima Amerika civilne, rudarske in elektricitetne inženirje, zdravnice, profesorice, geologinje, geometrice, uradnice razne vrste itd. Zlasti se v zadnjih 20 letih tudi omožene žene srednjih in celo najboljših krogov lotevajo čim pogostejše dela v javnosti. Žena je nehala kuhati, prati, likati — za to ima služkinjo, sama pa ima poklic, ki nosi v hišo — denar. Zato pa seveda ne dá v hiši glavnega vodstva iz rok. Poleg tega je v Ameriki

mного ločenih žen, ki si same služijo kruh. Američanka noče biti gmotno odvisna od svojega moža. Ako torej mož slabo postopa s svojo ženo in se pokaže nje nevrednega, ako jo vara, ga brez dolgega razmišljanja ostavi in dela rajše sama zase in za otroke. Samostojna v svojem mišljenju in odgoji, je Američanki veliko ponižanje in nemorala, živeti v nesrečnem zakonu in nositi dalje verige, ki je niso dostojne. Američanka je občutljiva in delikatne narave, ki ne prenese surovosti in nezvestobe. Rajši se sama muči in dela za malo plačo, kakor da bi živela življenje dobro oskrbljene milostljive, toda ponižane gospe. Takisto rajše služi Američanka za manjšo plačo, a zahteva, da delodajalci lepo in uljudno postopajo z njo. Najnovejša statistika javlja, da Američanka deluje z uspehi in z največjo vnemo že na vseh poljih.

Sveti mrak.

Božična slika. — Spisal Ivan Lah.

Zgubil se je jasni solnčni žarek v lesu in je ves zatrepetal. Obdali so ga naenkrat okoli in okoli nemi, goli velikani dreves, črni vrhovi so ga pogledali s strašnimi očmi. Zablestelo se je po deblih med vejami, šinil je žarek dvakrat, trikrat in se izgubil v mrak dreves. Ni moglo biti drugače; dan je bil kratek, najkrajši v letu; solnce je utonilo v daljnih gostih meglah in z njim so izginili žarki, ocveli otroci solnca, ter odhiteli dalje v jasni svet. Toda žarek, ki se je bil izgubil v gozd, je poginil v mrakovih.

Zašumel je od veselja visoki les in črni mrak je potuhnjeno lezel po svojem varnem zavetišču. Temni vrhovi so moleli nad njim v nebo in naznanjali vsem, da v njih požira jasne solnčne žarke črni mrak. Ko pa je bilo vse okoli tiho in mirno, so prilezle iz gozda temne sence in se razlile čez vso široko plan.

Oglasili so se zvonovi po gričih, kajti bil je sveti večer. Po vaseh so zamigljale lučice, okoli hiš se je

kadilo in slišati je bilo glasno molitev družin. Kdo bi ne kadil, kdo bi ne molil, ko je sveti večer! Ni danes večer kakor so drugi in noč je veličastnejša, nego vse v letu. Celó mrak ni, kakor po navadi; nekaj svetega nosi seboj, nekaj skrivnostnega, veselega, mirnega, oblažujočega. Ti srečni čas! Mir in tihota vladata čez vso široko plan.

Toda pri gozdu se je bil ustavil človek, komaj človeku podoben. Morda je zato ostal pri gozdu in ni šel v vas. Obstal je tam in je videl, kako se je izgubil žarek, kako je letal med debli, ki so se blesketala v njegovi svetlobi, in kako je poginil v mraku. In ko je postalo okoli tiho in mirno, je videl, kako lezejo temne sence izpod visokih temnih vrhov, kakor iz neznanega, začaranega sveta, iz kraljestva zmaja in njegovih privržencev. Ozrl se je človek preko vse široke planjave, koder se je razlila sveta noč z vso svojo skrivnostjo. Videl je tam za gričem vas, strehe so se kazale za drevjem in daleč naokoli je videl lučice, ki so migljale skozi mala okenca. Zvonove je čul in zdelo se mu je, da sliši molitev družin okoli hiš, da prihaja vonj kadila iz vasij. Toda obstal je ob gozdu in rekel:

»Tu bodi moja sveta noč.«

In mrakovi iz gozda so ga pozdravili, smrečice so se stresle od veselja, ptiči so prileteli na rob, čivkali so in pozdravljali gosta.

»Skupaj bomo vasovali v sveti noči«, jim je rekel tujec; »ni lepa ta noč, niti snežena ni, kakor po navadi, a obhajali jo bomo, kakor vsak kristjan.« Ni mu bilo po volji, da ni snežena, bela noč, kajti take so bile te noči v njegovi mladosti, najlepše v letu, najbolj svete med prazniki. Takrat je stal v gorki zakurjeni sobi in gledal na božičnico, in vse, ki so bili z njim, je objemala tiha radost. »Vsega tega ni več: ni snežene noči, niti božičnice,« je govoril sam pri sebi, »toda obhajati moram vsaj spomin na vse to.«

In spomnil se je onih dnij, ki je sanjal o njih. »Prišel bo čas,« si je mislil nekoč, »ko bo zopet zakurjena topla soba, božičnica bo stala v sobi in ona bo stala pred njo in otroci z lepimi modrimi očmi, z radostnimi obrazi, veselih lic. In vse bo objemala tiha svečana radost.« A ta čas ni prišel nikoli, ni bilo sobe, niti božičnice, niti njenih otrok, niti svečane radosti... Ozrl se je okoli in je pozdravil sveto noč:

»Samo ti si prišla, ti se vračaš, ne snežena, ne bela, a prišla si. Ni treba, da bi bilo na svetu vse tako, kakor je bilo nekdanj; namesto zakurjene gorke sobe je mrzlo ledeno polje, namesto božičnice si ti, gozd, pred menoj. Namesto nje je moj obup v duši, namesto otrok so moji lepi spomini in namesto radosti je moja zapuščenost.«

Velikanski topol, ki je stal pred njim, je zašumel kakor od veselja. In popotnik je govoril dalje:

»Ni treba, da je vse tako, kakor je bilo. Ako se izgubi solnčni žarek od solnca, ga požre temni mrak. Vseeno je, ali je to sveti mrak, ali kterikoli. Tudi v

temnem mraku pod vrhovi dreves je življenje. Mislim sem, ljuba smrečica, nekoč, da te posekam in ponese domov v toplo zakurjeno sobo, da napravim nji veselje in srečo otrokom. Med tem si ti vzrastla v smreko in tam ni ne sobe, ne nje, ne otrok. Ni treba, da je vse tako, kakor je bilo. Takrat sem iskal in gledal, katero odnesem seboj, lepa bi morala biti, košata, zelena, okrogla, zdaj iščem, ktera vzame mene seboj: visoka mora biti, močna, trdna, rogovilasta. Ni treba, da je vse tako, kakor je bilo. Obešali smo takrat darove na drevo in otroci so jih trgali v neskončni radosti z njih, zakaj bi zdaj ne obesil človek sebe na drevo...« Obstal je pri tej misli. Smreka se je zganila, nje veja se je znižala. Prišla je od nekod lepa tolažilna misel: izgubil se je jasni žarek od solnca in je poginil v temi; izgubil si se od življenja in poginjaš v smrti.

»Ali ni pa morda zašlo življenje v daljne puste megle in je pustilo žarek za seboj, ki mora v noči poginjati? Ni treba, da je vse tako, kakor je bilo... In zaslišal je glas, ki je prihajal iz svetega mraku:

»Žarki ne rode solnca, ampak solnce rodi žarke, iz njega izhajajo in v njem umirajo. Človek ne dela življenja, ampak življenje dela človeka, zato mora iti z njim, da v njem živi in umira.«

»Kaj je solnce brez žarka, in kaj je življenje brez človeka,« je govoril človek ob gozdu. »Žarek javljaj solnce in človek delaj življenje.«

In oglasil se je glas iz daljave: »Ako hočeš to, naj ne hodi žarek v mrak, kjer poginja in ti ne hodi v gozd na sveto noč. Ni potreba, da obešaš darove na božičnico nji na radost, otrokom v srečo, a tudi sebe nikari ne obešaj! Hočeš li delati življenje, ne ljubi smrti, ampak življenje. Čuj glas svete noči: rodil se je nekoč človek, ki je ljubil življenje in ljudje so ga zato ubili. Nisi ne prvi ne zadnji na svoji cesti. Ne prvi ne zadnji nisi, ki si mislil na drevo. Nisi ne prvi ne zadnji, ki si govoril, da ni treba, da je vse tako, kakor je bilo. Hočeš li drugače, pojdi v življenje, ljubi in delaj!«

»Šel sem v življenje in zdaj sem tu.«

»Pojdi vanje še bolj!«

»Ljubil sem njo in danes sem sam.«

»Ljubi jo še bolj!«

»Delal sem in danes nimam doma.«

»Delaj še bolj, kajti ni treba, da je vse tako, kakor je bilo.«

Mir in tihota sta vladala naokoli, noč je sijala jasno, preko polj so se svetile svetonočne vasi. Nada in tolažba je prišla v dušo popotnika in ga napolnila z novo silo.

Vstal je in odšel po poti. Temno so strmeli za njim visoki vrhovi, mrakovi so gledali iz temne gošče, nevoljno so se zganile veje na visoki smreki.

Pot je bila jasna, čista, kakor bela. Cela planjava okoli se je svetlikala v visoki svetlobi. Vsa polja okoli so krili ledeni diamanti. Neskončno dolga cesta se je

odprla preko dolgih polj in razsvetljenih vasij in po nji je šel popotnik svojo utrujeno pot. V duši mu je še donel glas, ki je bil prišel iz daljav in ga je sklical z nepremagljivo silo zopet nazaj v življenje.

Slovo.

Zadnji pogled na tvojo podobo,
le en poljub še na tvoje srce,
zadnjič še danes, potem več nikoli
moja naj misel zate ne ve.

Vrba žalujka, križ pozlačeni,
rojstveno mesto, zdaj grem odtod;
pa radovedno ne vprašaj po meni,
ravne so ceste, boljša bo pot.

Tudi v slovo ne prosim spomina,
meni ni v mislih tvoj rožmarin;
naj te pozabim, o pokrajina,
dosti rodila si bolečin.

Že kot otroku vlila si strupa,
ves blagoslov mi bil je osat,
srce že takrat, polno obupa,
trgalo rož ni z bisernih trat.

In zato grem. Saj drage je volje
tujec odprl srce na stečaj,
ne v domačiji, med tujci je bolje,
nikdar tožilo ne bo se nazaj!

Zadnji pogled na tvojo podobo,
le en poljub še na tvoje srce,
zadnjič še danes, potem več nikoli
moja naj misel zate ne ve.

Marija Zalarjeva.

Obleka dela človeka.

Gotovo je res, da delajo ljudje obleko, res je pa tudi narobe: Obleka dela ljudi. Kako slab vtisk napravi na vsakogar človek, ki je zamazan in zane-marjen! Zato je velike vrednosti za gospodinjo, da vé, kako treba ravnati z obleko, da ostane dalje časa lepa.

Vrhno obleko treba večkrat stepsti, in vsaki dan izkrtačiti. Blago krtači v isti smeri, kakor tečejo niti, ne pa nasprotno. Pliš in baršun stepaj narobe in ga krtači z mehko krtačo nalice. Pri stepanju obleke pazi, da ne razbiješ gumbov, ki so morda prišiti na njej.

Za ženska krila zadostuje dostikrat, da jih samo strkaš ali streplješ ter potem skrtačiš. Mnogokratno stepanje namreč pokvari blago.

Če se je obleka na dežju zmočila, se takoj preobleci, ko prideš domov, in razobesi obleko po obešalniku ali po stolih v predsobi ali veži, da se posuši.

Ko je obleka dovolj suha, jo zlikaj narobe ali nalice preko robca, ki ga poškropi poprej malo z vodo. Skrtačeno in očejeno obleko zgani in jo položi ali obesi v omaro tako, da ne dobi gub. To velja zlasti za baršun, na katerem se hitro naredita kozvano »zrcalo«. Žensko in otroško obleko obrni tudi narobe, preden jo obesiš v omaro. Klobuke skrtači in jih spravi v škatljo ali jih pa v omari pokrij z robcem.

Moško obleko po uporabi posebno skrbno krtači, preglej jo večkrat, ali ni na njej kaj poškodovanega ter zlasti hlače večkrat zlikaj. — V ta namen zgani hlače po robovih, polagaj nanje vlažno ruto in likaj s težkim železom po njem. Moška obleka mora vedno viseti, ali pa jo treba lepo zganiti, če jo položiš kamorkoli. Vso, zlasti otroško obleko treba večkrat pregledati, ali ne manjka na njej kak gumb, kak trak ali kaj drugega, kar dobra gospodinja vse takoj popravi.

Čiščenje obleke daje včasih mnogo posla, zlasti če je dobila obleka kak madež. Malodane vsi madeži se dajo iz obleke popolnoma odstraniti, če se to stori takoj in dokler se madeži še niso vsesali v blago. V prav mnogih slučajih že zadostuje, da pobrišeš še popolnoma sveži madež najprej s suhim in, če treba, še z mokrim robcem. Če to ni dovolj, je treba malo mlačne vode in mila, kar se tudi na potovanju povsod dobi in torej se lahko vse sproti očedi.

Drugače je pa, če so madeži v obleki že suhi in stari. Tedaj ti treba predvsem vedeti, od česa je nastal madež, da izvoliš pravo sredstvo za njegovo odstranitev.

Oljnata barva, smola, firnež se dajo sprati iz obleke s čistim terpentinom ali z bencinom. Tudi maščobo moreš odpraviti z bencinom. Navadno pa gospodinje bencin uporabljajo napačno. Marsikatera gospodinja pokaplje namreč masten madež z bencinom ter drgne nekaj časa po lisi, da ta za hip izgine. Bencin namreč raztopi mast, ki se ž njim vred razleze po blagu; na ta način nastane v obleki le še večji madež, ki se pokaže kmalu iznova. Zato postopaj drugače. Vzemi pivnik, zgani ga trikrat skupaj ter položi na ta pivnik pomaščeni del obleke. Potem pomoči madež dobro z bencinom in ga pokrij tudi s tako zganjenim pivnikom in potegni preko njega parkrat z gorkim (nikakor pa ne vročim) likalnikom. Toplota raztopi maščobo, ki jo popije pivnik z bencinom vred. Če je madež velik in jako masten, ponovi parkrat to ravnanje in madež izgine docela.

Da spraviš oljnate barve, firnež ali smolo lažje iz obleke, segrej terpentinov cvet ali bencin, da ima večjo čistilno moč. In sicer storiš to najlažje takole: Postavi steklenico z bencinom v lonček vode, katerega postavi na gorko ognjišče za tako dolgo, da se bencin segreje. Pri tem pa bodi previdna, da se ti bencin ne vname in da ti ne eksplodira! Nesreča bi bila lahko

velika! Tudi kolomaz odstraniš lahko z gorkim bencinom, pivnikom in likalnikom. Ali položi na madež čisto krpo, polij madež z gorkim bencinom in drgni preko madeža s flanelo. Pomni pa, da treba krpo pod madežem in flanelo vedno menjavati; oboje mora biti vedno čisto, sicer ne spraviš nikdar nesnage popolnoma iz obleke. Vse madeže od tolšče ali olja, smole, firneža in kolomaza odpraviš še lažje, če jih pomažeš prej s surovim maslom, ki zmehča madeže. Ako vse to ne pomaga, pa poizkusi končno s ksilolom, ki ga dobiš v lekarni.

Kaplje od stearinovitih sveč, voska ali loja odstraniš, če deneš pokapano mesto obleke med pivnike in ga pogladiš z vročim likalnikom. Premikaj pod blagom pivnike tako dolgo, da niso prav nič več mastni. Potem odrgni dotično mesto še z bencinom ali terpentinovim cvetom.

Madeže črnila odstraniš iz volnenega blaga takole: Izsrkaj čnilo, dokler ga še ni popilo blago, s pivnikom, potem zlij nekaj kapljic sladkega mleka na madež, ki ga zopet izsrkaj s pivnikom ali vato. To ponavljaj tako dolgo, dokler ne spraviš iz blaga vsega črnila. Naposled izperi dotično blago še v milnici in odrgni ga s čisto krpo. Ako je madež že starejši in posušen, mora mleko dalje časa uplivati nanj. Tudi s sledečim sredstvom odpraviš čnilo iz blaga: Zmešaj 20 gr. klorovega apna s 30 gr. destilirane vode; ko se je tekočina očistila, jo vlij v steklenico, ter pridene še 5 gr. jesihove kisline. S to vodo spraviš tudi črnilne madeže s papirja. Pomoči le tenak čopič v tekočino, potegni ž njim po madežu ter ga posuši s pivnikom.

Za mlečne in kavine madeže zmešaj rumenjaka z glicerinom, namaži s tem madeže in jih izperi v mlačni vodi, potem pa pogladi z likalnikom dotični del obleke narobe, dokler je še vlažna. Za volnene in polvolnene obleke pa se rabi sledečo tekočino: 1 del glicerina, 9 delov vode in $\frac{1}{2}$ dela salmijakovca.

S to tekočino namakaj madeže 12 ur. Za svilo vzemi 5 delov glicerina, 5 delov vode in $\frac{1}{4}$ dela salmijakovca. Seveda se treba prej prepričati, ali ta tekočina ne pokvari barve. To storiš najlažje tako, da napraviš na koncih enakega blaga istotake madeže in poizkusiš najprej na njih čistilno sredstvo, ki ga hočeš uporabljati. — Blesk se pa pridobi s tem, da se pred glajenjem s čopičem ali peresom nalahko pomočijo dotična mesta narobe s pivom ali redkim gumijem.

Pri volnenem blagu in svili uporabljaj lahko tudi samo glicerina, ki je brez duha; namaži ž njim madež in ga izperi čez četrt ure z mlačno vodo. Sam glicerina nič ne škoduje barvi.

Madeže od sladkorja, sladoleda in šampanjca odpravi z izčiščenim špiritom. Če je blago občutljive barve, primešaj špirtu malo vode.

Madeže od rudečega vina, malinovca i. dr. pomoči s kislim mlekom in pusti mleko nekaj časa na madežih. Potem izperi blago v mlačni vodi.

Za lise od črnega vina zažgi malo žvepla in drži umazani del blaga nad žvepljevim dimom, ki izvleče iz obleke vse madeže te vrste.

Lise od sadja ali od trave gredo iz obleke, dokler so še sveže, ako držiš dotično mesto nekaj časa v kropu, ki naj medtem vre. Čez nekaj minut izgine lisa. Ako so madeži starejši, jih drgni z limonovim sokom ali s srešovo kislino (Weinsteinsäure), potem hitro izperi blago še v mlačni vodi, ker je kislina razjedljiva.

Okrvavljeno obleko nadrgni z milom, namakaj jo v mrzli vodi in jo v mrzli vodi izperi. Ako nočeš obleke namakati, pa zmoči pšenično moko z vodo, da dobiš gosto kašo. To kašo namaži na debelo na krvne lise in pusti, da se na njih posuši. Suho obleko obrni narobe in iztepi iz nje moko. Ako so madeži zastareli, jih namaži še enkrat, da izginejo popolnoma.

Saje odpraviš iz blaga s salmijakovim cvetom. Pečatni vosek odstrani z gorkim nožem; ostali madež pomoči s terpentinom, operi blago in ga beli na solncu.

Razne madeže spraviš končno iz vsakoršnega blaga tudi z zdrobljeno morsko peno. Natresi prah morske pene na debelo na madež ter ga pusti tam četrt ure. Potem drgni madež z volneno krpo tako dolgo, da izgine, nakar skrtači prah s krtačo.

Črna krila, ki so postala siva in zaprašena, dobro skrtači, deni jih na desko za likanje ter jih pobriši povsod podolgem s čisto gobo in salmijakovo vodo -- salmijakovega cveta in vode, vsakega pol -- polagaj robec na krilo in ga tako zlikaj. Potem obesi krilo na prosto v senco, da se popolnoma posuši.

Obleko iz kamgarna, ki se že sveti, obnoviš takole: Rastopi 25 gr. salmijaka in 25 gr. soli v 50ih gramih vode, pomakaj krtačo v to tekočino in krtači ž njo obleko. Če se obleka preveč ne sveti, zadošča tudi že, če jo podrgneš s krpo, pomočeno v bencin in potem obrišeš obleko s suho krpo.

Ivanka Smrekarjeva.

Odkar sva se razstala . . .

Odkar sem s tabo se razstala,
srce mi le o tugi sanja,
izginila sta smeh in šala,
v gredici cvet več ne poganja.

Izvabila me je samota,
enaka jelki sem sameči,
rastoči jadno kot sirota,
obupno vihri se braneči.

Samotno strune me bodrijo,
tihotno se glase čez trate,
umirajoč se v noč glasijo,
akord je vsak -- le misel nate.

Olivera.

Gospa Ana gospej Mariji.

V Ljubljani, dne 14. dec. 1907.

Ze zopet tožbe, same tožbe! Kot starejši prijateljici, ki je že nekaj izkusila v svojem življenju, mi pač dovoliš, da Te nekoliko pokaram?!

Že večkrat sem hvalila Tvojo zares veliko pridnost in skrbnost ter Tvoje vzorno gospodinjstvo. Kako se znaš odreči vsemu, kar bi presegalo le najmanje Tvoj proračun, to je naravnost velikansko. Iz vsega srca želim, da bi imela slovenska domovina mnogo tako vrlih gospodinj, kakoršna si Ti!

Ta Tvoja velika in stvarna korektnost v denarnih stvareh! Te pregledne rubrike v Tvoji gospodinjstvi knjigi, v kateri se vedno vse ujema, če računaš od zgoraj navzdol, ali z desne na levo, to vse sem vedno občudovala. In ta Tvoja mirna samozavest, s katero si izločevala — ne da bi trenila z očesom — vse, kar je le količkaj presegalo Tvoj proračun — res, to je nekaj za rodbino neprecenljivega! — Toda — toda — ne pozabi: mladega moža imaš, ki se rad veseli življenja. — Vem, vem, da delaš, misliš in ravnaš tako njemu na ljubo, in on je dovolj pameten — številke dokazujejo, da pripozna to, četudi mu splava s tem marsikatera srčna željica po vodi. Do tu je vse prav dobro. Ko bi se le ženske, celo najboljše, ne zagrizle včasih v kako gotovo metodo, ki je sama na sebi izvrstna, a je vendar nevarna! Pozabljamo namreč eno: da je razloček med žrtvami, ki jih doprinesemo sami, in pa med žrtvami, ki jih nalagamo drugim. Ženi, ki je vedno v gospodinjstvu, je razmeroma lahko odpovedati se temu ali onemu, dočim mož pač razume te žrtve, a jih občuti kot težko pezo, in sicer tembolj, čim večkrat se te žrtve ponavljajo. To je sicer grdo, krivično in za nas ženske silno bridko, toda človeško.

Obdržati ravnotežje med teorijo in prakso, to je najvišja umetnost. Poznala sem žene, pri katerih se je prav zaradi njihovih vrlih razbila njih zakonska sreča. Žene, ki jim ni bila nobena žrtev pretežka, ki so vpregle svojo lastno osebo v težak jarem, in so vlekle, vlekle, a so pozabile pri tem docela, da sije zunaj solnce in klije življenje. Postajale so čimdalje bolj mračne, godrnjave, stroge. Pregnale so iz svoje hiše solnce in življenje in pregnale so moža in za njimi še otroke.

Kako smo vendar malenkostne in kratkovidne! Že od malega so nas učili, prešlo nam je v meso in kri, da moramo žene žrtvovati neštevilnim malim poslom v življenju vse svoje delovanje in vso svojo pozornost. Res je, nikakega velikega dela ne zahtevajo od nas gospodinj, pač pa uprav nepregledno množico malenkostnih opravil, izmed katerih porablja vsako posamezno del naše sile. Niti najmanjša, najničnejša stvarica nam ne sme biti malenkostna, vse je silno važno in

k življenju neobhodno potrebno. In to 365 krat v letu ponavljajoče se izvrševanje najmanjših, a vendar najvažnejših stvari, zamori v nas ženskah vsako osebnost. Pod tem pritiskom se pojavljajo žene, ki štejejo družini krompirje in kosce sladkorja, vagajo nezaupno od poslov nakupljeno meso, pometajo in čedijo ter sploh delajo dela, da pri vsem marljivem delu in zvestem izvrševanju svojih dolžnosti pozabljajo — osrečevati. Stroji so brez lepote, brez gorkote in čustva!

Torej, draga moja, moja sodba je: v vsem prava mera! Zato le kupi svojemu možu za Božič poleg gotovo potrebnih in praktičnih nogavic, robcev in toplih volnenih jopic tudi kako dobro knjigo. Kakšnih knjig si želi, to boš pač vedela! Vidiš, taki izdatki niso »roč vržen denar«, četudi bi se morda lahko prebilo — brez njih. Človek pač nima le telesa, nego tudi dušo! In če ni zadovoljna duša, je še hujše, kakor če ni zadovoljno telo!

In za malo potovanje spomladi tudi že sedaj lahko začneš delati male prihranke. Sicer je res, da se bo vsled tega svotica, ki jo nosiš sedaj vsaki mesec v hranilnico, nekoliko zmanjšala; toda koliko lažje bodeta delala s soprogom, ko si napolnita duši z novimi, prijetnimi vtiski... Dà, dà, žena mora znati obvladati in brzdati celo svoje dobre lastnosti, ki so v gotovem času in slučaju pravzaprav slabe in škodljive! »Življenje ni praznik«, pa tudi ni samó — delavnik!

Naroči se na kak dober list! Pojdi včasih v gledališče, v kak koncert! Tvoj mož je naobražen, modern človek, ki se ne more pogovarjati s svojo ženo le o otrocih, o oblekah in o vremenu. Če ga ne boš razumela, če se boš zanimala za to, za kar se on zanima, se vseli dolgčas v Vašo hišo, dolgčas, ki je najhujši sovražnik rodbinske sreče. In Tvoj dom Ti postane siva ječa.

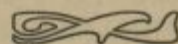
V resno življenje dela in skrbi mora posijati včasih žarek veselja in zabave. Zato naj žena ne vidi v vsaki desetici — kosa kruha ter naj ne občuti izdatka vsakega desetaka kot tatvino na svoji lasti! To je pogrešek nekaterih najboljših, najvestnejših, najpridnejših med nami. Manjka jim nekoliko življenske umetnosti, razumevanja, da bi spoznavale, da malo prekoračenje proračuna v gotovem času zaradi duševnega razvedrila nikakor ne spada v razpredelek »potratnost«, nego v razpredelek »potrebščine«.

Veruj mi, ljuba moja, da Ti želim najboljše, zato Ti prav odkritosrčno priporočam: Dovolj si včasih v raskavi obleki korektnosti kako majhno luknjico v dokaz, da živi pod njo Tvoja mlada človečnost, ki ni pozabila smeha in veselja!

Sporoči mi kmalu zopet kaj, kako živite!

Zdrava! Tvoja

Ana.

Iz ženskega sveta.

Prva doktorica na zagrebški univerzi. 22. junija t. l. je bila promovirana gospica Milica Bogdanović za doktorico filozofije. Njena glavna stroka je zgodovina. V svoji doktorski razpravi je obravnavala »Julijana razkolnika razmerje h krščanstvu«. Gospica Bogdanović je prva ženska, ki je napravila doktorat na zagrebški univerzi.

Ženska volilna pravica na Ogerskem. V Nagyvaradu na Ogerskem je bil nedavno ljudski shod, ki je zahteval volilno pravico tudi za ženske. Bilo je to prvokrat, da so se zavzeli tudi neinteresirani krogi za ženske. — 8. septembra pa je priredilo tudi žensko društvo ljudski shod na prostem v Budimpešti. Shoda se je udeležilo nad 2000 ljudi vseh slojev. Kot gost je govorila gospa Dora B. Montefiere iz Londona o potrebi ženske volilne pravice. Za njo je nastopila kot govornica znana ogerska feministka, godčna. Rozika Schwimmer. Iz vsega je razvidno, da je ogersko ženstvo jako probujeno.

Ženska volilna pravica na Nizozemskem. Na Nizozemskem je vlada predložila obema zbornicama zakonski načrt za premembo ustave. Upelje se splošno volilno pravo, da tudi ženske dobe aktivno in pasivno volilno pravico.

Prva lekarničarka na Ogerskem. Gdčna. Berta Hamisch je dobila od notranjega ministrstva koncesijo za lekarno. To je prva lekarničarka na Ogerskem.

Ženska — časnikarka. Na Angleškem je mnogo znamenitih pisateljic in časnikark. Romanistka Humphrey Ward je dobila n. pr. za en sam roman honorar 280.000 K, gospej Townsend pa je prinesla povest »Mali lord« 400.000 K dohodka. Kot žurnalistke pa zaslužijo na Angleškem največ one, ki pišejo poročila o modi. In sicer zasluži poročevalka prvih dnevnih listov po 60.000 do 80.000 K na leto. Razun tega delujejo na Angleškem in v Ameriki ženske v redakcijah vseh večjih listov v različnih časnikarskih strokah ter so se pokazale jako porabne celo kot poročevalke z bojišča.

Ženske priče pri poroki. Belgijska zbornica je sprejela zakon, ki dovoljuje tudi ženskam biti priče pri porokah.

Zveza francoskih ženskih društev se je ustanovila šele l. 1901, a ima danes že 35.000 ženskih društev. Seveda pripadajo zvezi tudi razna ženska delavska društva, kakoršnih je tam mnogo.

Japonke. Zadnje čase se na Japonskem nenehno širi žensko gibanje. Dekliške šole so se podvojile, ženske obiskujejo visoke šole ter postanejo doktorice, učiteljice, pisateljice itd. V vseh večjih mestih so številno obiskani ženski klubi. V Tokiju izhaja nekaj časa zelo razširjeni ženski list »Žena 20. stoletja«, ki ga izdaja sloveča socialistična pisateljica Uta Imai.

Poljakinja v Parizu. V Parizu je nastopila kot zagovornica pri sodišču gospodična Mikropolska. Mlada advokatinja očarala je s svojo lepoto in svojo spretno zgovornostjo sodnike in ostalo občinstvo ter si pridobila splošni ugled. Dosegla je največji uspeh. Mlada doktorica je rojena Poljakinja.

Politična šola za ženske. Švedska deželna zadruga za žensko vol. pravico je ustanovila tečaje, v katerih dobiva žena politično naobrazbo. Ženskam ni dovolj, da bi imele volilno pravico, temveč hočejo imeti tudi temu odgovarjajočo izobrazbo. Ti tečajji imajo namen, da se vzbudi v ženskah zanimanje za politično življenje v deželi. V tečajjih se predava nacionalna ekonomija, komunalna politika, državna politika ter se razpravljajo razna važna politična vprašanja. Da, še več, v teh tečajjih se vrše tudi cele politične seje, zborna zasedanja in razne debate. Vse je seveda fingirano, izmišljeno, a se vrši, kakor da so ženske res v državnem zboru, samo da se pri tem uče. Ženske se sestanejo v veliki dvorani. Izbere se predsednik, »poslanci« se razdele v različne stranke in začno se debate. Take seje imajo namen pokazati, koliko imajo ženske politične sposobnosti. Teh konferenc se udeležujejo tudi delavke. Baje so uspehi teh tečajev izvanredni. Razpravlja se v njih resneje in vestneje kot v marsikateri pravi zbornici, v kateri sede za sedaj še sami — gospodje. Ta politična šola je tako dobro obiskana, da se bo morala kmalu razširiti. V kratkem bodo začele izdajati prirediteljice teh tečajev tudi brošure o razpravah, ki se vrše v teh fingiranih ženskih zbornicah. Ta šola je vsekakor dokaz, da se lote ženske vsakega poklica z vso resnobo in vestnostjo.

Ženski krožki. — Zadnja »Omladina« prinaša poročilo o ženskih krožkih, kakor so se začeli ustanovljati v Srbiji med srbskim ženskim ženstvom ter nasvetuje podobne krožke tudi pri nas. To idejo moremo le pozdravljati, kajti čutimo dovolj, da je naša ženska organizacija posebno po deželi nezadostna. Društva se pogosto ne dajo lahko ustanoviti, tudi se radi pojavljajo predsodki proti odboru etc. Ženski krožki pa so popolnoma domača združenja, brez pravil, brez odborov. Nadomestili naj bi razne brezsmiselne piknike in brezpomembne pogovore, ki so pogosto le obrekovanje in obsojanje drugih. Ženski krožek imajo lahko tudi dve, tri prijateljice med seboj. Njih namen je zanimati se za sočasno kulturno gibanje, za zanimiva vprašanja, ki si jih mora moderni človek razrešiti. Določi se za en sestanek primerna snov in dolžnost poročevalke je, da jo obdela temeljito, dolžnost drugih pa je, da debatirajo. Za vsako vprašanje pa je treba, da se pozna knjige in te si »Ženski krožek« ali kupi sam, ali pa si jih izposodi iz centralne knjižnice. Brez dvoma bi se iz teh ženskih krožkov lahko počasi razvila mala ženska društva po Slovenskem in bi počasi rastla organizacija, ki bi se potem lahko združila v celotno žensko organizacijo Slovenk s sedežem v Ljubljani.

Naj bi torej inteligentne dame, ki jim je mar izobrazba slovenskega ženstva, skusile zbrati mlade ženske sile v »Ženski krožek« in gotovo se bo počasi med nami povečalo zanimanje za važna kulturna vprašanja. Mlademu slovenskemu ženstvu, ki bi mu bili pred vsem namenjeni taki ženski krožki, priporočamo, naj v svojo lastno korist pripomore na ta način k organizaciji in k svoji samoizobrazbi, kajti čas hiti in prinaša novih idej in nov čas bo hotel novega človeka, nove žene, novega naroda in s tem je odkazana pot dela, dela s časom. Le organizacija je oni svet, kjer se dobiva novih močij in kjer poedinec lahko krepi in uporablja svoje sile.

Raznoterosti.

Deset zapovedij za gospodinjjo.

1. Imej svoje oči povsod, toda ne bodi malenkostna.
2. Ostani mirna, tudi če se pripeti v hiši kaj neprijetnega, ter ne zamenjavaj neprijetnosti z nesrečo.
3. Ne kupuj nič nepotrebnega, a kupuj vedno blago najboljše vrste.
4. Bodi varčna z denarjem, s časom, pa tudi s svojimi močmi.
5. Skrbi, da bo de teklo kolesje tvojega gospodinjskega stroja vedno tiho in nalahno, t. j. ne zdihuj in ne razburjaj vse svoje okolice s tožbami o strašnih in neizmernih gospodinjskih poslih ter skrbeh.
6. Če vidiš pred seboj gore polne dela, tedaj pomisli, da prinaša vsak novi dan tudi nove moči.
7. Zavedaj se, kako težko je služiti in bodi zato svojim poslom dobra gospodinja.
8. Izrekaj svoja povelja vedno razumljivo in določno.
9. Družba v tvoji hiši naj bo kakor osvežujoč vetrič, ne pa kakor burja, ki vse razmeče in zmede.
10. Korakaj s časom naprej in ne zaničuj novih iznajdb, ki ti morda olajšajo gospodinjstvo. Proučuj jih, in če so zares dobre, jih vpelji v svoji hiši.

Koncert za otroke. Čehi store mnogo za svojo mladino tudi v umetniškem oziru. Dne 19. novembra t. l. se je vršil v Pragi v dvorani Rudolfina že drugi veliki umetniški koncert za otroke. Pri tem koncertu so sodelovali prvi umetniki ter so se izvajale same umetniške orkestralne in pevske točke. Mladina je bila nad vse navdušena. Mlade gospodičnice in gospodki so se vedli kakor prave odrastle milostive in kot kavalirji prve vrste. Vse je ploskalo in zahtevalo vedno nanovo dodatkov.

Doma.

Ropotanje šivalnega stroja omejiš, ako podložiš pod noge stroja debele podložke iz klobučevine. Stroj tiho teče in se pri hitrem šivanju ne trese.

Snaženje emajlirane kuhinjske posode. Najlepše in najhitreje osnažiš emajlirano kuhinjsko posodo na sledeči način: V kaki stari posodi zmešaj pepel in pesek (sviž). Naredi gosto, ne premokro mešanico; s to mešanico odrgni posodo, ne da bi jo močila. Ko je odstranjeno opaljeno, zdrgni in osuši posodo s suhim pepelom. Tako osnažena posoda se lepo sveti, dalje se ne porabi veliko vode in roke ne trpe, ker jih ni treba držati v vodi. Po krajih, kjer štedijo z vodo, pomivajo tudi mastno posodo n. pr. krožnike na ta način, da oddrgnejo najprej masčobo s suhim pepelom in potem posodo samo še oplaknejo.

Sírove štručice. Zmešaj pol kg kravjega síra s štirimi rumenjaki, žlico stopljenega surovega masla, žlico kisle smetane in nekoliko soli ter prideni potem še toliko bele pšenične moke, da dobiš bolj mehko testo. Potem posipaj desko z moko, jemlji po kosce testa, zvaljaj za prst debele končke, katere spleti po tri skupaj v štručice. Te štručice ocvri v maslu ter jih posipaj s sladkorjem. — Testu primešaš tudi lahko nekoliko kuhanega nastrganega krompirja in sladkorja.

Črne predpasnike osnaži takole: Razgrni predpasnik po kuhinjski mizi, tako da je prava stran obrnjena navzgor. Potem ga skrtaj s krtačico, ki jo pomakaj v sledečo tekočino: Kupi v drogeriji za 10 h panamskih stružkov (Panamaspäne, Quillayarinde), popari to z litrom kropa ter pusti to stati čez noč na gorkem štedilniku. Potem uporablaj tekočino. Pen, ki se pokažejo pri krtačenju, ni treba izpirati, ker ravno vsled teh pen postane blago nekoliko trdo in svetlo. Predpasnik potem zlikaj narobe. Za silo osnažiš črn predpasnik tudi s črno kavo, vendar je prvo postopanje mnogo uspešnejše.

Cenjenim naročnicam!

Minilo je zopet leto in reči moramo, da smo zadovoljni s tem letom. Lepo število naročnic ima »Slovenska Gospodinja«, kar nam vzbuja nado, da se bo mogel list vbodoče še bolj izboljšati, izpopolniti, dà, morda celo razširiti. Ker imamo torej najlepše namene podati Slovenkam vseskozi vzoren ter obširen ženski list, smemo pač pričakovati, da bomo našli največjo podporo med slovenskimi rodoljubkinjami vseh slojev... Dandanes ima tudi že skoraj najmanjši narod svoj poseben ženski list. Obžalovanja vredno in naravnost sramotno bi bilo, če bi ga Slovenci ne imeli. Zato store rodoljubno in plemenito delo vse one Slovenke, ki so odjemalke Cirilove in Zvezdne cikorije Ljugoslovanske tovarne kavinih surogatov v Ljubljani. Saj omogočijo s tem izdajanje edinega slovenskega ženskega lista »Slovenske Gospodinje«. Lahko se s tem ponašamo pred svetom. Iskrena naša želja je, da se naročnice »Slovenske Gospodinje« še prav izdatno pomnože. Zato naj tudi v prihodnjem letu vse one Slovenke, ki jim je kaj za napredek sloven-

skega ženstva, zahtevajo od svojega trgovca vedno le Cirilovo ali Zvezdno cikorijo ter naj pošiljajo listke, ki so pod pokrovcem vsake škatlje te cikorije na naslov: Prva jugoslovanska tovarna kavinih surogatov v Ljubljani. Poleg dobre cikorije bodo dobivale zavedne Slovenke še popolnoma brezplačno »Slovensko Gospodinja«. Rodoljubne Slovenke, pridobite nam čim največ naročnic »Slovenske Gospodinje«!

Ob koncu tretjega letnika.

Z današnjo številko je dovršen III. letnik edinega slovenskega ženskega lista, ki se je resno trudil, da postane glasilo vsega našega ženstva, glasilo naših mater, gospodinj, vzgojiteljic, učiteljic, uradnic i. dr. »Slovenska Gospodinja« je vedno z vso vneto zastopala koristi slovenskega ženstva. Tudi IV. letnik »Slovenske Gospodinje« se bo bavil v prvi vrsti z gospodinjskimi in vzgojeslovnimi vprašanji. Poleg tega pa bomo prinašali tudi vbodoče vesti o ženskem društvnem življenju in gibanju pri nas in o uspehih ženstva sploh. Prinašali bomo živitopise in slike znamenitih ter zaslužnih žen.

Zahvaljujemo se vsem onim, ki so nas podpirali doslej z dobrimi spisi ter prosimo, da store to tudi nadalje ter naj nam blagovolijo pridobiti še drugih sotrudnikov in prijateljev. Le tako bo mogoče vsestransko zadostiti naloženi si nalogi. *Uredništvo.*

*Slovenke,
priporočajte pousod
„Slovensko Gospodinja!“*

jeva
Maggi zabela
izboljša
okus raznih juh,
omak itd.

Dobiti je v vseh trgovinah z delikatesami in kolonijalnimi blagom kakor tudi v drogerijah

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le
Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.

Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skorč v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Ustanovljeno 1804.

IGNAC FOCK

**tovarna mila
in maščobnih izdelkov v Kranju**

priporoča kemično čista mila vseh vrst.

Štedilno „Orlovo“ milo tekmuje prav uspešno z vsakim tujim proizvodom.

Znamka enoglavi orel in ime Fock.

Novo rastlinsko mazilo za prsi

Najnovjša iznajdba iz prirodnin. Trdnota, razvitek in obnovitev nedrij. Bujnost prsij. Rabi se samo zunajno. Zdravniško preizkušeno. Cena lončku z navodilom 3 K in 5 K, poština 70 v. Moje lepoto mazilo lilija da koži mladostno svežost, pomaga gotovo proti pegam in nečisti koži. Cena lončku K 1, milo 70 vin., puder K 1. Prodaja in razpošilja gospa Katarina Menzel, Dunaj, XVIII., Schulgasse 3. I nadstr. 22.

Moški in ženski čevlji

od 2.90 naprej. — Prave ruske ǵaloše, ǵamaše, mazilo za čevlje itd.

Josipina Herrisch

zastopnica Mōdlinške tovarne za čevlje v Ljubljani, Špitalške ulice šte. 9